

svarende Beløb. Det er Grundtræffet i Loven af 1856 at understøtte begge disse Formaal, og denne lille Lov vil jo i grunden blive benyttet til at tilfødesætte det ene af disse Formaal, nemlig det sidste, at fremme Almeenoplysning udenfor det Officielle, om jeg maa bruge dette Udtryk. Det forekommer os underligt, om man skulde gaae denne Vej paa en Tid, da man ellers mener paa enhver Maade at burde støtte og fremme den almene Oplysning. Derfor have vi ikke kunnet være med til med Fleertallet at støtte det Forslag, som er kommet fra Regjeringen og Landstinget. Ganste vist staaer det jo i Skoleraadens Magt at give Bidrag til disse Formaalets Fremme, men Udgiften lægges, vel at mærke, over paa Hartkornet, og det er jo Noget, som omtrent Alle ere enige om, at Hartkornsskatten er en af de Skatter, som man ialfald ikke skal forhøje, og den er jo i sin Oprindelse tillige uretfærdig. Derfor kunne vi ikke finde det rigtigt at lægge den nye Byrde over paa Hartkornet, som dette, vel efter en lille Maalestok, vil foraarsage, og det vil desuden aflægge sig af sig selv at understøtte disse Formaal. Ialfald, skal Bidraget sættes til 32 β , vil det blive en Umulighed for nogle Amters Bedkommende, thi der er Noget, som skal ud, nemlig Pensioner og Alderstillaeg, og kan man ikke strække sig videre, maa man enten komme med et nyt Forlangende om en ny Lov, eller ogsaa maa man lade være med at fremme det andet Formaal, nemlig Almeenoplysningen, og dette vil man snarest gribe til, naar Staten flyder denne Deel fra sig. Nu kan man vel sige, at Statens Bidrag jo ogsaa fremkommer af Hartkornet, men det fremkommer dog væsentligst ad andre Veie, og dette er navnlig den første og vigtigste Grund til, at jeg mener, at Staten bør vedblive at fremme dette Formaal. Det er forøvrigt ganste rigtigt, hvad den ærede Ordfører bemærkede, at det vistnok ikke vil være ret længe, inden man kommer til at tage det Hele under Behandling, thi denne Lov kan nægtelig ikke være fyldestgjørende ret længe. Jeg skal i saa Henseende tillade mig at nævne nogle Exempler, som vise, at det vil være en Umulighed, at den kan være det, og dette, mener jeg netop, er en saameget

større Grund til i dette Stykke, at være konservativ, nemlig at holde fast ved de Principer, der ere nedlagte i Loven af 8de Marts 1856. Disse Exempler, som jeg skal tillade mig at nævne, vil jeg især hente fra tre Amter, nemlig de 3, som have Understud, nemlig Ringkjøbing, Thisted og Hjørring Amter, men det er forøvrigt Exempler, som ikke blot paa disse tre Amter; de ville paa hele Landet, og ikke mindst paa det øvrige Jylland. Reguleringssummerne ere stegne med 38 Procent for Jyllands Bedkommende, hvilket en Bog, som for nogen Tid siden er omdeelt til Rigsdagen, benævnet „Om Almueeffektiviteten“, oplyser. Saaledes ere Reguleringssummerne for Ringkjøbing Amt stegne fra 42,000 til 65,000 Rd., men af denne Stigen følger jo aabenbart, at Pensionsbyrden maa stige i samme Forhold. Reguleringssummernes Størrelse er stegen mellem $\frac{1}{3}$ og $\frac{1}{2}$, og selvfølgelig maa Pensionsbyrden komme til at stige i samme Forhold. Vel kan man sige, at den Gang, da vi fik Loven af 1856, blev et uforholdsmæssigt Antal Skolelærere affædiget. Vel blev der ogsaa affædiget nogle ekstraordinært, men, som det er oplyst i Betænkningen, i Reglen have dog de Lærere, som ere blevne affædige, haft en temmelig høj Alder. Man kan dog ikke sige, at 60 Aar er nogen lav Alder, man maa vel sige, at en Lærer, der har naaet 60 Aar, snarere har holdt Skole for længe, end for kort, og endnu er det saa, at 25 Procent af hele Landets Lærerstand er over 60 Aar. Ringkjøbing Amt har efter Virksomhedsplanen et Understud af omtrent 2,000 Rd., og det har et samlet Understud af henved 6,000 Rd. Gaae vi nu ud fra, at Pensionsbyrden omtrent maa forhøjes efter samme Maalestok som Reguleringssummerne — og det er jo usejlsomt, at dette vil blive Tilfældet — saa vil Pensionsbyrden, saasnart alle de Gamle uddøe, der ere pensionerede efter Reguleringssummerne af 1857, og der skal pensioneres efter de nye Reguleringssummer af 1867, komme til at stige med 5,000 Rd. i det Allermindste, og Understudet vil da blive 7,000 Rd. Selv om man nu for Ringkjøbing Amt gaaer op til 36 β , vil den forøgede Indtægt, man her